

Kasper Goethals

ACV- delegee Patrick Lauwers in Qatar

‘Arbeiders worden hier uitgebuit als slaven’

In Qatar sterven arbeiders door een gebrek aan veiligheid, door de hitte of door de onhygiënische leefomstandigheden. Delegee Patrick Lauwers van ACV Bouw - Industrie & Energie gaat samen met zijn vakbondssecretaris naar Qatar. Ze maken deel uit van een internationale vakbondsmissie die de overheid onder druk zet.

In Qatar worden arbeiders uitgebuit in omstandigheden die je makkelijk met slavernij kan vergelijken. In de middeleeuwse Kafala-arbeidsregeling mogen werknemers niet van job veranderen en niet het land verlaten zonder toestemming van hun werkgever. In 2013 raakte bekend dat er elke dag twee arbeiders sterven. Door de hitte, of door ongevallen bij een gebrek aan

veiligheid. Bijna 98% van de werknemers in Qatar is afkomstig uit het buitenland. De meesten komen uit India (600.000), Nepal (400.000), Sri Lanka (380.000), de Filipijnen (250.000) en andere Zuid-Aziatische landen.

Druk op overheid

De wereldbeker die het land in 2022 mag

organiseren zorgt voor internationale aandacht voor de verschrikkelijke omstandigheden waarin de bouwvakkers leven en werken. Door de collectieve verantwoordelijkheid van de media, mensenrechtenorganisaties en internationale vakbonden, kwam de Qatarese overheid onder druk te staan om iets aan de situatie te doen.

Een van de organisaties die druk zet op de overheid is de internationale bouwvakbond BWI. De Belgische bouwcentrale van ACV stuurt dit jaar voor de derde keer afgevaardigden mee om de situatie in het land in kaart te brengen.

Patrick is ACV-delegee bij het Belgische bedrijf Besix, dat ook actief is in Qatar. Besix bouwt een van de WK-stadions. Patrick kent de vloer in België goed en weet waarop hij moet letten om de arbeidsomstandigheden te controleren. Het is het tweede jaar dat hij deelneemt aan de internationale vakbondsmissie in Doha. ‘In vergelijking met vorig jaar is er te weinig veranderd. De Qatarzen en de werkgevers hier hebben een compleet gebrek aan ethiek en de arbeiders blijven in slechte omstandigheden werken.’

‘We kijken naar de omstandigheden waarin de arbeiders moeten werken en naar de leefomstandigheden in hun woonkampen’,

ENKELE BEELDEN UIT QATAR

De gang van het woonkamp staat vol met werkschoenen. ‘De veiligheidsuitrusting was vroeger niet altijd beschikbaar voor arbeiders’, zegt Patrick.

Intussen heeft elke arbeider naast werkschoenen, ook een helm en een fluo-vestje. Een begin van een veiligheidsbeleid.

Na tien uur per dag werken en twee uur reizen, rest er weinig tijd om de keukens te kuisen. Die zijn smerig en onhygiënisch.

vertelt Patrick. Hij heeft een kamp bezocht waar het slecht gesteld is met de hygiëne. 'De arbeiders slapen met 8 op dezelfde kamers, ze moeten koken in smerige hokken. Het is er slecht gesteld met de hygiëne. Ze moeten zich douchen in de toiletten. Proper water is er amper', zegt Patrick met hoorbare kwaadheid in zijn stem. In de keukens stinkt het naar vet, in het sanitair naar urine en in de woonhokken naar zweet. Er vallen elke week mensen ziek. Een van de arbeiders vertelt dat ze eigenlijk niet ziek mogen worden: 'We krijgen maximum één dag vrij voor ziekte in de

De arbeiders slapen met 8 op dezelfde kamers, en ze moeten koken in smerige hokken.

Patrick Lauwers, ACV-delegee

maand, anders kunnen we ons werk verliezen.' Patrick en Steven kijken bedrukt als ze buitenlopen. 'We hebben dit al eerder gezien, maar het went nooit.'

Lauwers heeft ook gelet op het materiaal in het kamp. 'Ze hebben allemaal hun vestje, helm en bottines. Dat is al heel belangrijk en was vroeger niet altijd het geval. Vorig jaar zag ik iemand op hoogte de buitenkant van een toren verven zonder valbeveiliging of leeflijn', zegt hij. 'Hallucinant en levensgevaarlijk, een klein menselijk foutje en een dodelijk arbeidsongeval is zo gebeurd.'

250 euro per maand

Lauwers is natuurlijk ook bijzonder geïnteresseerd in de arbeids- en leefomstandigheden van de werknemers bij het Belgische Besix. Dit jaar kregen ze van het *Supreme Committee* voor de organisatie van het WK geen toestemming om het *Khalifa*-stadion te bezoeken. De woonkampen geraken ze niet binnen omdat de toezichthouder al vertrokken is. Werknemers die naar buiten komen vertellen dat ze minder dan 250 euro per maand verdienen, maar dat ze wel wekelijks veiligheidslessen krijgen en tevreden zijn met de werkomstandigheden. Besix en haar Qatarese partner kregen dit jaar een prijs omdat bij hen al meer dan een miljoen werkuren geen dodelijke arbeidsongevallen zijn gebeurd. 'Ik geloof oprecht

dat Besix in Qatar bij de beste leerlingen van de klas is. De onderaannemers, waar 80% van de werkende bevolking voor werkt, zijn de echte boosdoeners. Zij buiten de arbeiders ongehinderd uit', vertelt Patrick.

De volgende dag wandelt Patrick over het plein voor de bouwwerf van het *Khalifa*-stadion. 'Ongelofelijk hoe veel hier op een jaar tijd is veranderd', zegt hij tegen Steven. De zandkleurige tegels kaatsen het verschroeiende zonlicht terug naar boven. 'Het is hier verstikkend warm en het is november. Hier zou ik niet kunnen voetballen', grapt Patrick. Hij houdt een hand boven zijn ogen.

Twijfel over WK

Het WK '22 in Qatar kwam recentelijk opnieuw in opspraak. Er loopt een onderzoek naar mogelijke corruptie bij de Fifa, onder andere rond de benoeming van Qatar tot gastland. Sommige waarnemers trekken zelfs in twijfel dat Qatar het WK zal mogen organiseren. Qatar probeert de gemoederen te bedaren met beloftes van moderne koelingstechnieken.

De overheid maakte ook plots werk van een wet om het *Kafala*-arbeidssysteem te hervormen, iets wat al jarenlang werd uitgesteld. De Emir van Qatar ondertekende vo-

Het is hier verstikkend warm en het is november. Hier zou ik niet kunnen voetballen.

Patrick Lauwers, ACV-delegee

rige week een wet die het gemakkelijker moet maken voor arbeiders om het land te verlaten, van job te veranderen of klacht in te dienen.

Wolkenkrabbers

'Als we volgend jaar terug komen, zullen we wel zien of er veel is veranderd. Van vorige beloftes kwam weinig in huis', zegt Patrick. 'Het is niet makkelijk om Qatar op te volgen. De stad groeit hier zo snel. Zelfs taxichauffeurs raken de weg kwijt. In een mum van tijd staat er weer een nieuwe wolkenkrabber bij.'

VAKBOND OPRICHTEN VERBODEN VOOR NIET-QATAREZEN

De internationale bouwvakbond BWI ondersteunt de eerste vrije arbeidersvereniging in Qatar. Een Belgische delegatie van ACV was erbij. 'De internationale aanwezigheid geeft de arbeidersbeweging legitimiteit', zegt Dong Tolentino van BWI.

Een van de grote problemen in Qatar is dat het verboden is voor niet-Qatarezen om een vakbond op te richten. 'En laat ons eerlijk zijn, de Qatarezen zelf hebben geen vakbond nodig. De meesten werken niet en ze zijn de rijkste bevolkingsgroep op aarde door hun olie', zegt Dong Tolentino. Hij volgt Qatar op voor BWI. Hij is zelf afkomstig van de Filipijnen en kent veel van de arbeiders goed.

Toch proberen de buitenlandse arbeiders zich een beetje te organiseren. 'BWI helpt hen daarin', vertelt Dong. 'We hebben een 'ken-uw-rechten'-organisatie opgericht voor de Filipijnse arbeiders in Qatar. Die is sinds deze week officieel erkend door de Filipijnse ambassade in Qatar.' De organisatie helpt onwettige toestanden te voorkomen. 'De BWI heeft ook een advocaat ingeschakeld die hen kan helpen om klacht in te dienen', vertelt Dong.

De arbeiders van andere nationaliteiten, zoals Indiërs en Nepalezen, krijgen minder erkenning van hun thuisland en organiseren zich noodgedwongen meer ondergronds. 'Het blijft moeilijk, we bereiken nu nog niet de helft van de Filipijnen in Qatar. We gebruiken traditionele middelen zoals pamfletten, maar we hebben ook een Facebookpagina waar arbeiders en organisatoren elkaar vragen kunnen stellen.

'De arbeiders kunnen wel iets leren van de Belgische strijd voor rechten in de 19de en begin 20ste eeuw. De context is natuurlijk anders, maar de essentie van de strijd is dezelfde: alleen door samen te werken krijgen arbeiders de rechten die ze verdienen en nodig hebben voor een menswaardig bestaan', zegt Dong. ■

Dong Tolentino van de internationale bouwvakbond BWI: 'De Qatarezen hebben zelf geen vakbond nodig. De meesten werken niet, ze zijn rijk door de olie.'

'Waar ik me vooral zorgen over maak, is om wat er met die miljoenen arbeiders gaat gebeuren als het WK dichterbij komt en de infrastructuur is gebouwd. Nu zie je hier alleen Zuid-Aziatische gezichten op straat. Dat gaan de Qatarezen willen veranderen tijdens het WK. Gaan ze allemaal terug

naar huis gestuurd worden zonder toekomst? Of worden ze verstopt in grote kampen in de woestijn? Ik weet het niet', zegt Patrick bedrukt. ■

Kasper Goethals

De stad Doha is een permanente bouwwerf. 'Zelfs taxis raken hun weg kwijt, er kan plots een nieuwe wolkenkrabber bij staan', zegt Patrick.

Het Khalifa-stadion zal in januari 2017 af zijn en wordt gebouwd door het Belgische bedrijf Sixconstruct (Besix). 'Besix is een van de beste leerlingen van de klas', zegt Patrick.